

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Kiadó: ifj. Wagner Antal könyvkereskedő.	Felelős szerkesztő: Dr. Valentin Emil	Főszerkesztő: Dr. Rajk Aladár	Főmunkatárs: Dr. Nyiraty János	Előfizetési árak: Egész évre 6 kor. Fél évre 3 kor. Negyed évre 1.50. Egyes szám ára 12 fillér.
---	---	---	--	--

Feltámadás!

Mennyi megdöbbenő, fölemelő, reménykeltő gondolat van e szóban: *feltámadás*. Megmozdulva látni azt, akiből kihalt az élet, érezni a meleg vér pezsdülését és keringését ott, ahol az enyészhet suhogtatta szárnyait, nemde elmebénítő hatással van a szemlélőre?

Nagyon régi és közismert hasonlat az, mely az egyént, az egyes ember életét szembeállítja a társadalom, az állam életével. Már az ókor egy lángelméje, a politikai tudomány megalapítója, *Platon* az államot nagyméretű egyénnek, az egyes embert kis arányú államnak mondja, s ezen alapon építi föl az ideális állam elméletét. A maga szempontjából és sajátos viszonyai szerint mind az egyes, mind a köznek élete hullámzást, tarka változatosságot tár föl. Aszerint, amint a különböző lelki és etikai motívumok vagy külső tényezők többé vagy kevésbé hatékonyan fejtik ki befolyásaikat, az egyéni és állami élet is ennek megfelelőleg erősebb vagy gyengébb hullámzásokat s mozgalmakat mutat. A tespedés, a hanyatlás silány, szégyenletes korában az életműködések pangnak, szürke, unalmas álmoság nehézkedik az érzékekre, tehetetlen bágyadság zsidbasztja el az

idegeket. A tetterő, a vágy cselekedni és alkotni megszűnik. Nagy gondolatok nem születnek, nagy eszmék nem lelkesítik, hevitik a szíveket és kebleket. Természetes, hogy nagy alkotások, századokra szóló intézmények ilyenkor nem létesülnek.

E jelenségek, e tünetek jelei a dicsőtelen kimulásnak, a névtelen életnek, mely egy a halállal. Amely népnél ily szimptomák mutatkoznak, ott kevés a remény az álhalálból való feltámadásra. A mi nemzetünk története is gyakran tár elénk oly korokat, melyek rávallanak e sötét képre. A vezetés, az irányítás nagy műve méltatlan kezekbe volt letéve évtizedeken keresztül a legutóbbi időben is. Bűnös kezek rendelkeztek a nemzet legdrágább kincsei: vére, vagyona és szellemi javai felett. A liberálisnak csúfolt kormányzás szemérmetlenül pocskolta a rábizott letéteményt, melynek hű sáfára kell vala lennie. A korrupció mérgét oltotta a társadalmi rétegekbe, s e fölötti elkésredésében joggal és találóan mondotta közéletünk egy jelese, hogy intelligenciánk romlott, népünk gyenge. Legjobbaink elborulva látták a szégyennel teljes üzemeket, s akiknek a nyilvánvaló panamázások, „jóakaratu és méltányos“ törvénytárgyalással adott nyugdíjazá-

sok stb. kedvöket nem szegték, emberfeletti küzdelmet folytattak e piszkos rendszer ellen. Hála a gondviselésnek, férfias és önzetlen harcuk nem maradt meddő. Felrázták a gyenge népet, kinyitották a romlott értelmiség szemét, megmutatták egy új, szebb és tisztább kor pirkadását.

Nem sikerült a gonoszok műve; nem ölték ki minden önértetet, minden törvény- és szabadságszeretetet. A tizenkettedik órában magához tért a mesterségesen, alattomos és nemtelen eszközökkel halálra csigázott nemzet, s ébredése szörnyű, dermesztő a tettesekre. Aki közülük még pirulni tud, szégyenkezve vonul vissza, s örül, ha elkerülheti a közvélemény vesszőfutását. A cinikusabbak bár homlokukon a Káin-bélyeg, ha provokálva vannak, majd resignáltan, majd hetyke legénykedéssel megkisérik veszett ügyük mentegetését. Akik pedig ily tüneményes fordulatot adtak a közélet folyásának, nemes méltósággal, férfias mérséklettel irányítják, vezetik tovább a megkezdett munkát. Tétovázás nélkül, a nagy cél biztos ismeretével, a nehézségek kétségtelen tudásával szolgálják a nemzet legszentebb ügyét. Kezükben a törvénykönyv, szilárd talajuk az alkotmány, arcukon a férfias nyíltság, oldalukon az igazság. Ezekkel hiszik ők.

TÁRCA.

Meráni uti emlékek.

I.

Ugy vagyunk néha emlékeinkkel, mint a buzaszemmel. Évekig eltehetjük, s ha elvetjük, újra kicsirázik. Emlékeink is néha évekig szunyadnak, régi benyomásaink mintegy be vannak néha raktározva az emlékező tehetőség kamrájába anélkül, hogy gondolnánk velük. S egy kis véletlen, egy levél, egy képeslap, egy kis emléktárgy néha oly elevenen idézi emlékezetünkbe a mult benyomásait, mintha csak rövid idővel előtte éltük volna át őket; régi események kaleidoszkópszerűleg csoportosulnak egy képpé, melyben gyönyörűsége telik a visszaemlékező léleknek.

Valamivel több, mint hét esztendeje, hogy a husvéti ünnepeket Tirolnak világhírű fürdőhelyén, *Merán*-ban töltöttem. Ez utamban igen sok új benyomás tödult lelkemre, melyek most — magam sem tudom miért — föléledtek, melyeket szinte a »nonum prematur in annum«-féle horáciusi elv szerint jó későn vetek papírra. Nem akarom e lap olvasói számára fölfödözni Meránt; csak azokat az

emlékeket kívánom megrögzíteni, melyek kiválóan érdekelték.

Zimankós időben indultam Tirol fővárosából, Innsbruckból, a híres Brennerbahnon, mely állítólag a híres gall hódítónak, Róma büszke legyőzőjének, *Brennus*-nak olaszországi utjával halad párhuzamosan. Csunya havas eső esett, ólomszürke felhőknek fátyola borult a hegyekre. Csak az *Iselberg* volt tiszta; oly alacsonyán ritkán jár a felhő, tán, hogy el ne homályosítsa azt a dicső emlékezetet, mely e hegyhez fűződik, melynek lankáin vívta ki csodás győzelmeit a hős guerilla-vezér, a tiroli nép nemzeti hőse, *Hofer András* . . . Matri állomásnál egy másik történelmi nevezetességű eseménynek emlékét őrzi egy kőoszlop: erre járt bécsi utjában VI. Pius pápa, kit egy középkori jóvondelés találóan nevezett el »apostoli vándor«-nak, ki nem irtózott ily hosszú utnak fáradalmaival, hogy II. Józsefet személyes megjelenésével bírja rá önkényes rendeleteinek visszavonására.

Az ut persze nem szűkölködött alpesi szépségek nélkül. A Stubaihal havasai, a Sillfolyócska szakadécai, merész bevágások, hirtelen görbületek, az alpesi vasutnak e rendes járulékaik annak számára és érdekessé teszik a Brennerbahnt, ki gyakran járja; s a pár esztendei alpesi tartózkodás hála Istennek

nem tett még annyira spleenessé, hogy egész odaadással ne élvezzem a természet remekeit. Az idő azonban mindig rosszabbra fordult. Benn a Wipphalban már erősen havazott, sőt az utvonálnak legmagasabb részén, az 1232 m. magas Brennerbad állomáson nap-szamosok lapátolták ki vonatunkat a hóból. Jómagammal együtt kirándulókból állt a t. c. közönségnek nagyobb része; ezek között sok volt az idegen, s ezek ily késői havazáshoz nem lévén szokva, igazán mulatságos naivsággal üdvözölték a dermesztő forgalmi akadályt, mely nem volt benn az elmaradhatatlan Baedeckerben.

Az utnak egyik legérdekesebb része kétségkívül a Schelleberg-Pflersch-Gossensass állomások közti részlet, midőn a vasut körösztülmegy az Inn és Eisack — Duna és Pó — vízváltóján. A Tribulaun-hegy déli lejtője oly meredek, hogy a vasut kénytelen egy óriás serpentin-vargabetűt csinálni, úgy, hogy ha az ember Schellebergnél kiszáll és leszalad a lejtőn Gossensassba, egy pohár sör mellett kényelmes pihenőt tarthat, míg a gyorsvonat Pflerschén át az Eisack völgyébe ér.

A vízváltáson innen más idő járt: a hónapnak semmi nyoma, jótékony tavaszi esőnek kövér csöppjei ragyogtak a felhők közül elő-

reméljük mi, hogy kivívják a nemzeti megújodást minden téren.

A legközelebbi napok eseményei a kimondhatatlan nyomor és szenvedés kelyhének kiürítése után csak erősítik, fokozzák e bizalmunkat. Végig járta nemzetünk a Kálvária útját, meggyalázták őt is mint a Megváltót, ez uton a társadalom fölkapaszkodott salakjai; már készültek az alkotmány temetésére a sötétség lovagjai. De ime beállt a váratlan fordulat, Ismét bebizonyosodott, hogy a sötétség nem győzhet a világságon, a törvényszegés nem lehet úr az alkotmányon. A jég megtörve, az első lépés megtörtént. *Alleluja! Örvendjük; higgyünk, reméljünk, bizzunk a nemzeti újj diadalában, föllámadásában!*

n. m

Politikai hírek.

A szabadelvűpárt feloszlása.

Ápr. 11-e. a 48-as törvények szentesítésének évfordulati napja inentúl arról is nevezetes lesz, hogy a szabadelvűpárt egy évi agonia után immár tényleg, hivatalosan is feloszlott, kimult. Részvét nem kíséri pusztulásában, legföljebb azoké, akiknek existenciája volt fűzve létezéséhez. Azokat a nagyhangú öndicséreteket, melyeket korifeusaik hangoztattak utolsó gyűlésükön, senki el nem hiszi, még talán ők maguk sem. Mert, hogy mennyiben járult hozzá az ország konszolidálásához — hogy csak egy-két még élénk emlékezetbe idézett tény hozunk fel — a zseb-kendő szavazás, az országgyűlés feloszlása az exlexben, a törvényen kívüli állapot állandósítása stb.: rajtuk kívül senki sem tudná átérteni. De, mortuis nil, nisi vere! Ezen módosított közmondás alapján vőn a jelen nekrológ olyan tónust, amely talán ez irodalmi formával kevésbé fér össze. De ezen kritikát

egyenesen kihívták maguk ellen a pártnak azon halotti búcsuztatót zengő tagjai, kik mint egykor hatalmon levő emberek, a közgazdasági tevékenységben nagyon is előnyösen érezték és élvezték a párt melengető oltalmát. Nyugodjanak csak bele sorsukba; a nemezis elérte őket. Senki könnyet nem ejt utánuk; ez a legigazabb, legtárgyilagosabb ítélet róluk. Aki pedig tehetség közöttük, menjen vezetni, engesztelje ki a nép haragját, melyet annyira fölkeltett maga ellen az által, hogy jeles talentumait rosszra, a nemzet ellen használta, gyümölcsöztette a köznek kárára; a vezér beteges víziója valóra vált: a história kereke szétmorzsolta vele együtt az egykor oly hatalmas pártot.

x

Bácskai választási mozgalmak.

A Magyarország írja: Bácsbodrog vármegye kerületeinek tulnyomó részében már megtörténtek a képviselőjelölések. Azon kerületekben, amelyek az elmúlt választások alkalmával koalíciós képviselőt választottak, a volt képviselőket ismét egyhangú lelkesedéssel jelölték, mely jelölteket a központ hivatalosan megerősített azzal, hogy hazafiatlanságnak tekinti, ha ezekkel szemben önjelöltek lépnek fel. A jelöltek a következők: apatini kerület: Vigyázó Ferencz gróf; kerényi: Fernbach Károly; bácsalmási: Lázár Pál; magyarkanizsai: Lovászy Márton; óbecsei: Mihálovits Endre; szabadkai: Mukits Simon és Varga Károly; ujvidéki: Teleky Arvéd gróf; bajai: Rajk Aladár; zentai: Lovászy Andor. Azon bácsmegyei kerületekre nézve, ahol eddig még nem volt koalíciós képviselő, a központ hivatalosan a következőket jelöli: a regőcei kerületben dr. Baloghy Ernő ügyvédet, a bácskai függetlenségi és 48-as párt alelnökét; a verbászi kerületben Fernbach Józsefet és a zomboriban Fernbach Pétert, amit előreláthatólag a kerületek is elfogadnak, mert ezek a kerületek a központból kértek jelölteket.

elő kandikáló napnak sugaraiban. Mire Franzensfestébe értünk, meleg tavaszi napfényben ragyogott a havasok világa.

Franzensfeste — mondják — roppant fontos stratégiai pont. Három völgy torkolatában fekszik, mind a három fölött föltétlenül uralodik. Falu, város nincs; az egész Franzensfeste egy hatalmas, de rideg várból, egy poliglott vasuti vendéglőből s néhány munkásviskóból áll. A vasuti munkások telepén Mária Jozefa kir. hercegnő egy kis kápolnát emelt. A vár maga komor, börtönszerű épület, vastag falakkal, melyeknek egy részét — illő bér fejében, a déli vasut pályatesté szeli át. Utitársam, egy bregenzi manipuláns-örmester, polgári életében egy gyapjuszövőgyárnak leendő örököse, katonai büszkeségtől dagadó kebellet csodákat regélt Franzensfeste erejéről; — de Port-Arthur óta, tudja az ég, szerzemállott a bevehetetlen várak nimbusa . . .

Délután négy óra felé értünk Brixenbe. Itt székel a német Tirolnak hercegpüspöke. Van egy híres hidegvizgyógyintézete is, évenként tengersok magyar pácienssel. Nem tudom, a tulipánmozgalom ki fog-e terjedni az osztrák fürdőkre is, mikor hazánknak is oly számos áldásos gyógyvize van . . . Az operának egykori intendánsa is akkor pihente ki itten azokat az izgalmakat, melyeket Müller Katica asszonynak leleplezése okoztak öméltóságának.

Brixen után Bozen a legelső nevezetes város. Itt is megállapodtam. Kis sétát tettem a városban. Ez már félíg-meddig a Trentinóhoz,

az olasz Tirolhoz tartozik. Szép gót plébániatemploma van. Specialitása egy öreg vendégfogadó, melynek szinte kulturtörténeti jelentősége van. A mult század elején s a XVIII. században ugyanis erre vitt az ut Olaszországba, s nem egy illusztris vendég szállt meg a Lamma, költők, művészek, diplomáták, kik a »sz. Magdolna könnyei« költői nevű, kiváló vörösbor iránti elismerésüket egy-egy versben, képből fejezték ki. Maga Goethe is itt szállt meg olaszországi útjában. A fogadó vesztett jelentőségéből, a bora azonban nem vesztett jóságából. Tudtommal nem is Engelnek hívják a tulajdonosát.

Bozenből egy helyi érdekű vasut visz Meránba. Az olvasóra bízom annak a találós kérdésnek megfejtését, hogy a »helyi érdek« mért kívánja rendszeresen a rettenetes lassúságot. Tény, hogy a helyi érdek menetközben igen kidomborodott, hisz, mint mondják, szüreti időben egyéb közhasznú tilalmak mellett ilyen tábláskákat is függesztenek ki a kocsikban: *Menetközben szöllöt lopni tilos!* E tilalomnak volna is értelme, mert a Pó völgyében divó lugas-rendszerű szőlők egész a pályatestig érnek.

Estefelé végre Meránba értünk. A hatalmas gót templom körül, melynek tornya a legmagasabb egész Tirolban, óriás néptömeg hullámzott: jámbor tiroliak, kíváncsi fürdővendégek akkor jöttek épen a feltámadási körmenetről.

(Folyt. köv.)

A Baja-báttaszéki hid.

Írta: dr. Boszkovitz Mór.

Báttaszék, 1906. április hó 10.

Báttaszék nagyközség lakosságának nevében azon tiszteletteljes kérelemmel bártorkodom Baja szabad királyi város nagyrabecsült közönségéhez fordulni, hogy elérkezettnek tartja-e az időt egy megújítandó akció érdekében, illetve közös ügyünk végleges elintézése és mielőbbi foganatosítása tárgyában. Bővebb magyarázat szükségtelen, sőt felesleges, mert közös ügyünk, értve a Közép-Duna áthidalása és a Baja-báttaszéki összekötő vasut létesítésének szükségessége annyiszor és oly megdönthetetlen érvekkel az ország színe előtt belőn bizonyítva, hogy annak újbóli felmelegítése, vagy ismétlése komolynak nem vehető. Előre sejtem az optimisták és jóhiszeműek rövidre szabott feleletét. Azt fogják mondani: minek nyitott ajtót betörni, minek az ügyet bolygatni, mikor ez már egy törvényesen megszavazott és szentesítés által elintézt ügy. A Közép-Duna áthidalása és Baja-báttaszéki összekötő vasut bevezetett tény és csak a megvalósítást várja. Igen ám uraim ezen immens közgazdasági kérdés már harminc év óta várja megvalósítását és ki tudja, minő akadályt gördít ama láthatatlan kéz, mely mint balsors folyton útját állotta a megvalósításnak. Harminc év óta akárhányszor eme közgazdasági kérdés, mint érett gyümölcs lőn hirdelve és ugyanannyiszor utána nyultunk, hogy leszedhessük, azonban mindig mint egy fata morgana eltűnt szemünk elől. Hisz még nincs néhány hónapja, hogy az összes fővárosi és az érdekelt helyi érdekű lapok nagy garral ujságotak, hogy még Vörös László minisztersége alatt a Közép-Duna áthidalása és az összekapcsoló vasut teljes erővel munkába lesz véve. Megjött a hideg zuhany és egy pillanat alatt eltűnt az egész reménység és a hozzáfűzött öröm.

Most az ország olyan kormánnyal dicsekszik, mely hazafiságra, szakszerűségre és munkabírára ritkítja párját. Igaz, hogy csak mint átmeneti kormány mutatkozott be, de kormányzásának ön-maga által kontemplált idejére, nagy munka-programm keresztülvitelét feladattá tette. Eme programmban benne van az országos gazdasági és szociális kérdések megvalósítása. Nem tudjuk, hogy a gazdasági kérdések keresztülvitelében bennfoglaltatik-e ama nagy inségmunka, melyre már a Tisza-kormány 250 millió korona kölcsön felvételét az országháznak javaslatba hozott és a melyet az országgyűlés egyhangulag elfogadott. Ép azért a biztonság és minden kétértelműség kizárása miatt kérelmemet bártorkodom e lapok útján Baja város nagyrabecsült közönségének tudomására hozni. Kérelmem pedig ez: Határozza el Baja város közönsége, hogy az érdekelt vidék egy küldöttsége tisztelegjen a nagynevű és nagytehetségű kereskedelmi miniszter urnál, Kossuth Ferencnél. Kossuth Ferenc, a ki még mint a függetlenségi párt érdemdús elnöke a Közép-Duna áthidalását, elsőrangú közgazdasági szükségletnek ismerte fel, nem fog elzárkózni most sem a kérdés fontossága elől. Talán lehetséges, hogy ezen munkálatot mint az

ország égető gazdasági kérdését a többiek-től ki fogja kapcsolni és az idei költségvetést az állampénztárból és nem a felveendő kölcsönből fedezni fogja. Nem kételkedem benne, hogy politikai előrelátása és hazafias érzülete ne fogja segítségünkre jönni. Mert mi csűrés, csavarás. Ha mi magyarok az osztrák ipart ki akarjuk szorítani, úgy az osztrákok velünk szemben úton útfélen retorsióval fognak élni. A közlekedésben, valamint a szállítási díjtételeknél mindent el fogunk követni, hogy nehézményeket a magyarnak utjába gördítsenek. Nekünk a jövőbe kell látni és a külföld részére egy szabad és az ország minden részéből hozzáférhető utat kell nyitni.

A kormánynak hazafias kötelessége lesz, hogy minél előbb létesítsen egy utat, nemcsak a fővárosból és az alföldről, hanem az ország szívéből Fiume és a tengerparti vidék felé. Ez az ut csak is a Közép-Duna hidjának felépítésével és a Baja-báttaszéki vasut létesítésével érvényesülhet. Mindezek után újból fordulok Baja város érdemes közönségéhez: határozza el minél előbb egy küldöttség szervezését, mely a kereskedelmi miniszter urat felkeresse, a mikor is kérelmezze a Közép-Duna hid építésének és összekötő vasut létesítésének soron kívüli elrendelését. Ezen hazafias ténykedésével a miniszter ur nemcsak a nagyvidéknek, hanem az ország gazdasági érdekeinek oly szolgálatot tesz, melyért a nemzet örök hálaival fog adózni.

Közgyűlés.

Baja város törvényhatósági bizottsága f. é. április hó 9-én d. u. 3 órakor rendes közgyűlés tartott. Napirendre volt kitéve a városi tisztviselők, segéd és kezelő hivatalnokok és a szolgaszemélyzet fizetés javítása, s Drescher Gyula, függetlenségi pártelnöknek a nemzeti küzdelem vezéreinek üdvözlése és diszpolgárrá megválasztása tárgyában benyújtott indítványa.

Az ülés érdekessége és a szőnyegen levő kérdések fontossága a megszokottnál nagyobb számban szólította a bizottsági tagokat. A közgyűlési terem padjai megteltek s mindkét párt tagjai majdnem teljes számban vonultak fel.

Dr. Hegedűs Aladár polgármester az ülést megnyitván, az időszaki jelentés és az átiratok letárgyalása után sorra került a legfontosabb és a város gazdasági érdekeit érzékenyen érintő kérdés: a tisztviselők fizetésjavítása.

Erdélyi Gyula főjegyző előadja a tisztviselők kérelmét, elfogadásra ajánlja az általuk kidolgozott tervezetet, a mely az állami és megyei tisztviselők fizetésére vonatkozó törvény figyelembe vételével 6 fizetési osztályt, s minden fizetési osztályban 3 fokozatot létesít. Javasolja a 2-ik és 3-ik fizetési fokozat betöltését. A 3-ik fokozat betöltése 18000 kor., a 2-ik fokozat betöltése 26000 k. több kiadást jelent.

A javaslathoz elsőnek Weidinger Dezső szólalt fel. Elismeri a tisztviselők nyomorúságos helyzetét, a melyen segíteni kell, de úgy, hogy a tisztviselők érdeke összhangban legyen a város teherviselési képességével. Meggyőződése az, hogy a városnál sok a hivatalnok, s az állások egy része a város érdekeinek sérelme nélkül bezüntethető. A

munkaerő apasztásából származó felesleg a tisztviselők helyzetének a javítására fordítandó. Indítványozza, hogy a közgyűlés kebeléből egy szervező bizottság küldessék ki, s utasítsák, hogy az állások bezüntetésére és javadalmazására vonatkozólag konkrét javaslatot terjessen be.

Hesszer Gyula a tanács javaslatát elfogadja. A napról-napra fokozódó drágaságot mindannyian érezzük; de érzik ezt elsősorban a tisztviselők, a kiknek a javadalmazása más idők és más viszonyok között állapított meg. A városnak erkölcsi kötelessége tisztviselőinek anyagi helyzetéről gondoskodni.

Tury Mátyás érvekben gazdag beszédben elismeri a fizetések rendezésének és emelésének szükségességét, de annak ideje a restauráció előtt leszen. Akkor a törvényhatóság bizonyos állásokat minősítéshez köthet, régi állásokat bezüntethet, új, megfelelő munkaerőket alkalmazhat. Indítványozza, hogy a szervezésre egy bizottság küldessék ki, a mely bizonyos záros határidő alatt véleményes jelentést terjessen be. Addig, míg a törvényhatóság a tisztviselők kérelme tárgyában érdemleges határozatot hoz, drágasági pótlék szavaztassék meg.

Dr. Hermann Adolf és Dr. Szirmai Vidor felszólalása után megtörtént a szavazás. A tanács javaslata mellett 35-en, ellene 30-an szavaztak, s így a közgyűlés a tanács javaslatát 5 szótöbbséggel elfogadta.

A közgyűlés határozata az egész városban megbotránkozást okozott. A vád első sorban azon ellenzéki bizottsági tagok ellen irányult, a kik távollétük folytán lehetővé tették a város gazdasága egyensúlyát megrendítő határozat meghozatalát.

A tisztviselők fizetés javítása után következett a néptanítók és tanítónők kérelme drágasági pótlék megszavazása iránt. A tanács javasolja, hogy a tanítók részére 15%, a tanítónők részére 10% drágasági pótlék szavaztassék meg. A tanács javaslata vita nélkül elfogadtatott.

A közgyűlés Vilhelm Károly kántor részére a tanács elutasító javaslatával szemben 15% drágasági pótlékot szavaz meg.

Ez után következett a közgyűlés kiemelkedő pontja: Kossuth Ferencnek, a vezérő bizottság, s a kormány tagjainak üdvözlése. A tanács javasolja, hogy Baja város törvényhatósága a nemzet vezéreinek, Kossuth Ferencnek és a vezérő-bizottság tagjainak alkotmányos életünk helyreállítása körül kifejtett működésükért köszönetet szavazzon, a kormányt üdvözlje, s érdemeik elismerésül dr. Wekerle Sándor miniszterelnököt, Kossuth Ferenc, Apponyi Albert és gróf Andrássy Gyula minisztereket Baja város diszpolgáraivá válassza meg.

Közgyűlés a tanács javaslatát egyhangú lelkesedéssel elfogadta.

Dr. Hegedűs Aladár polgármester a közgyűlés határozatából kifolyólag a következő táviratokat küldötte:

Nagyméltóságú dr. Wekerle Sándor miniszterelnök úrnak

Budapest.

Baja város törvényhatósági bizottsága e hó 9-én tartott rendes közgyűlésében egyértelmű lelkesedéssel elhatározta, hogy Nagyméltóságodat valamint az elnökléte alatt megalakult kormányt mély tisztelettel és hazafias örömmel üdvözli és a törvényhatóság osztatlan bizalmáról biztosítja. Ugyanezen közgyűlés Nagyméltóságodat kiváló érdemeinek elismerésül kitörő lelkesedéssel iktatta városunk

diszpolgárainak sorába, miről Nagyméltóságodat van szerencsém mély tisztelettel értesíteni.

Baja város közönsége nevében:

Dr. Hegedűs Aladár,
polgármester.

Nagyméltóságú Kossuth Ferenc kereskedelmiügyi miniszter urnak

Budapest.

Baja város törvényhatósági bizottsága e hó 9-én tartott rendes közgyűlésében egyértelműleg elhatározta, hogy alkotmányunk épségben tartása iránt folytatott nemzeti küzdelem lelkes vezéreinek a béke megkötése alkalmával tanusított böles mérsékletökért legmélyebb hálaát nyilvánítja, mit oly kérelemmel hozok Nagyméltóságod tudomására, hogy ezen határozatról a küzdelemben részes társait értesíteni kegyeskedjék. Ugyanezen közgyűlés, — kiváló érdemeinek elismerésül — kitörő lelkesedéssel iktatta Nagyméltóságodat városunk diszpolgárainak sorába, miről van szerencsém mély tisztelettel értesíteni.

Baja város közönsége nevében:

Dr. Hegedűs Aladár,
polgármester.

Nagyméltóságú gróf Andrássy Gyula belügyminiszter úrnak

Budapest.

Van szerencsém mély tisztelettel értesíteni, hogy Baja város törvényhatósági bizottsága e hó 9-én tartott közgyűlésében a magyar alkotmány épségben tartása iránt kifejtett tevékenységének és hazafias érdemének elismerésül Nagyméltóságodat egyértelmű lelkesedéssel városunk diszpolgárainak sorába iktatta.

Baja város közönsége nevében:

Dr. Hegedűs Aladár,
polgármester.

Nagyméltóságú gr. Apponyi Albert választás- és közoktatásügyi miniszter úrnak

Budapest.

Van szerencsém mély tisztelettel értesíteni, hogy Baja város törvényhatósági bizottsága e hó 9-én tartott közgyűlésében a magyar alkotmány épségben tartása iránt kifejtett tevékenységének és hazafias érdemeinek elismerésül Nagyméltóságodat egyértelmű lelkesedéssel városunk diszpolgárainak sorába iktatta.

Baja város közönsége nevében:

Dr. Hegedűs Aladár,
polgármester.

Tulipánkert.

A bajai Ipar Védő-Egyesület buzgó elnöknője Dr. Koller Imréné f. hó 8-án délután 5 órára hívta össze városunk lelkes honleányait, hogy megalakítsák városunkban is a Tulipánkertet, amely egymagában is egy egész gazdasági programot jelképez. A jelenlevő hölgyek szép száma, azok hazafias lelkesedése minden tekintetben biztosítékot nyújtanak arra nézve, hogy fáradságot nem ismerő lan-kadatlan tevékenységgel mindenek előtt városunkat, majd pedig annak környékét valóságos Tulipánkertté fogjuk varázsolhatni.

Ebbeli hitünkben erősen megerősít politikai életünknek oly kedvező átalakulása is. Mert valljuk be egész őszintén, hogy eddig minden ilyen nagyobb és mélyebb társadalmi mozgalmakat, amelyek hazánkban egy újabb gazdasági alapokra való fektetését célozták, az uralmon levő párt és annak kormánya legtöbbször eleve lehetetlenné tette. A nemzet a maga egészében sohasem tudta érvényesíteni

a maga akaratát e téren sem, mert mindig avval állottak elő, hogy *ez* és nem *az* válik a nemzet előnyére. Sokszor hallottuk hangoztatni, hogy szabadok és függetlenek vagyunk, de fájdalmasan kellett nem egyszer tapasztalnunk, hogy csak azt cselekedtük, amit »felülről« megengedtek. 38 éven keresztül olyan volt a mi alkotmányos életünk, hogy egy ismert hasonlattal éljek, mint egy verki. Mi huzzuk ugyan, de a kottákat Bécsben tették bele. Csoda-e, hogy annyi időt kellett elpocsékolnunk azokra a bizonyos »közjogi szórászhasogatás«-okra, amelyeket még napjainkban is oly sokan lekicsinylenek? Ki kellett vívnunk óriási megpróbáltatások és céltudatos szivós küzdelmek árán azt, hogy biztosítékát nyerjük annak, hogy mind azt, amit mi jónak látunk, amit mi helyesnek és szükségesnek vallunk a magunk szempontjából, azt ezentúl meg is valósíthassuk. A mostani kibontakozásnak egyik legnagyobb és legbecesebb értékét ép abban kell keresnünk és látnunk, hogy ezentúl a nemzet hamisítatlan és őszinte akaratát nemcsak hogy figyelembe vesszük, hanem nemzetünket a szerint is fogják kormányozni.

Irájk és mondják, hogy ennek a szerencsés politikai fordulatnak részben a »tulipán« is oka volna. Nem tudom, hogy mi igaz belőle, de lehetetlenségnek egyáltalában nem tartom. Azt az egyet azonban feltétlenül hiszem és vallom, hogy nekünk a megkezdett akciónkat mindinkább fokozódó eréllyel és kitartással kell folytatnunk, mert igaz az, hogy csak gazdag nemzeteknek van erkölcsi súlya és hogy koldus népnek könyörgés a szava. Már pedig gazdagok csak úgy lehetünk, ha gazdasági berendezésünket — ép úgy mint minden egyes ember — a legjobb belátásunk szerint magunk eszközöljük. Mert ott, ahol mások rendelkeznek az én filléreimmal, ott rám néhol rendesen balul üt ki a gazdálkodás. E gazdasági önállósághoz, a mint ez közismeretes, kettő kívántatik. A föld termőképessége egyrészt, másrészt a nyers termények feldolgozása és forgalomba hozása, amit az ipar és kereskedelem végez. De mert iparunk nincs — mondják igen sokan — tehát önállóságra sem vergődhetünk. Akik ezt állítják, nekik csak részben van igazuk. Mert hogy nem volna iparunk a szónak szigorú értelmében véve a dolgot, azt senki sem hiszi el nekik, sőt belsőleg nem vallják ezt maguk sem. Mondjuk tehát, hogy hiányos és fejletlen az iparunk — amit mindnyájan koncedálunk — és e nélkül meg nem lehetünk gazdaságilag függetlenek, akkor nincs egyéb tenni valónk, mint haladéktalanul *megteremtteni a honi ipart*.

Igen ám, de hogyan? Ez itt a bökkenő. Erre vonatkozólag ismét halljuk jobbról és balról egyaránt, hogy míg a gazdag főurak, főpapok és egyéb tőkepénzesek nem fektetik be pénzüket gyárak alapításába, addig a honi ipar megteremtéséről szó sem eshetik. Első tekintetre úgy látszik igazuk van. De csak első tekintetre, mert a dolog tényleg úgy áll, hogy mi szegény emberek gyárakat, amelyek pedig a nagy szükségletet kielégíteni hivatnák, csakugyan nem tudunk létesíteni, mert ehhez a dologhoz is, mint sok egyébhez pénz, pénz és ismét pénz kell. Tisztelettel kérdelem azonban, hogy lehet azt kívánni valakitől, hogy pénzét fektesse be egy oly vállalatba, amely biztos veszteséggel záródik le, ha nincs, aki az előállított termékeket fogyassza. Mert azt még sem lehet talán kívánni az új gyáralapítóktól, hogy állítsanak »nyomban« oly versenyképes gyárakat, mint a minők a nyugati államokban évtizedeknek lassú és biztos fejlődésével tényleg keletkeztek és mint ilyenek léteznek. Világosan következik ebből az, hogy ily uton honi ipart nem lehet teremteni, mert nem akad senki, aki erre rá adja a fejét illetve a — zsebet.

De ha mi egyenként és összeségünkben, akik a magyar nemzetet alkotjuk, közösen elhatározzuk, hogy nem fogyasztunk egyebet mint a mit az édes honi föld termel és nem használunk egyebet, minf amit a meglévő honi ipar egyelőre tényleg felmutatni tud, rögtön magától oldódik meg a gyárak alapításának szövevényes kérdése és megoldást nyer sok olyan társadalmi problémánk is, amely evvel a főkérdéssel szerves összefüg-

gésben van, s amelyeket dülőre vinni eddig sehogy sem állott módunkban.

Ha ebbeli elhatározásunk testet ölt, lássuk minő új konstellációk állanak elő a honi ipar és kereskedelem terén. A fogyasztók száma megszorodván, a honi ipar vagy képes lesz egyelőre kiegészíteni a szükségleteket, vagy nem. Ez utóbbi a valószínűbb. Az ipar lényegéből azonban logice következik, hogy az, aminek nagy kelendősége van, a mi sokaknak kell, azt feltétlenül létesíteni kell. A honi iparosok és gyárosok tehát a fogyasztás mértékének növekedésével ki fogják bővíteni az eddigi kereteket, telepeiket és üzemüket kiterjesztik, szélesebb alapokra fektetik. A nagy tőke, látva a biztos talajt, okvetlen bele fog menni a szükséges vállalatok létesítésébe. Ha azonban bármilyen oknál fogva ez be nem következik a maga idejében, de a feltétel a mi részünkről még mindig fennáll, hogy t. i. mi csak is a honi ipar termékeit óhajtuk és akarjuk fogyasztani, előállhat az az eset is — sőt mondhatnám ez biztosan be fog következni — hogy a fogyasztók kénytelenek lesznek egy ideig akaratuk ellenére is a külföldi árukat fogyasztani. Lássuk mi hatása lenne ennek az állapotnak? Az a nagykereskedő, gyáros, akinek fogyasztó közönségét eddig *állandóan* mi képeztük, tudatában annak, hogy az a veszély fenyegeti, hogy egy számottevő piacot veszít el a közel jövőben, kénytelen lesz a fölött gondolkodni, hogy mit is cselekedjék, ha eddigi jövedelmét fenn akarja tartani illetve a jövőre is biztosítani magának. Logikus elmével arra a következtetésre kell jutnia, hogy felkeresi magát a piacot. Bejő tehát embereivel és gyárával — vagy legalább azok egy részével — hazánkba. Amit árpádházi királyaink annak idején óriási kiváltságok árán a németekkel e téren akkor elértek, ugyanaz látszik ismétlődni jelen viszonyaink közepette, de csak úgy természetesen, ha rendületlenül kitartunk elhatározásunk mellett.

És ki merné józan ésszel kétségbe vonni ennek a betelepítésnek óriási jelentőségét és ma még be sem látható üdvös határait? A a gyáros letelepedik nálunk embereivel együtt. (Munkásokat mi neki nem adhatunk.) Idővel a mi népünk gyermekeiből nevel magának munkásokat. Evvel ipari érzéket nevelünk népünkben, amire eddig hasztalanul és eredménytelenül törekedtünk iskoláink révén. A munka nyomán támadó jólét meg fogja nyerni népünket az iparnak. Evvel hazánkban is a fizikai munkát becsülni fogják tanulni, mert azt fogják látni, hogy annak nyomában csak jólét és boldogság fakad. Az a kereskedő és iparos ember, aki jelen nyomorult gazdasági viszonyaink közepette sokszor még mást sem kaphat, mert azt a mesterséget mindenki oly kevésre becsüli, tisztelt és bebecsült tagja lesz a társadalomnak, akinek tekintélye abban az arányban fog növekedni, amily arányban tökéletesíti önmagát. S ha végül ennek nyomán száz- meg százezer honfitársunknak a létfeltételeit biztosítani tudjuk, nem fognak azok a vándorbothoz nyulni. Mert szentül hiszem, bármit is mondjanak nekem, hogy tisztán a nyomoruság az, amely eddig honfitársainkat arra kényszerítette, hogy itt hagyják ezt a szép hazát, amelyet apáik tenger könnye és vére áztatott századokon keresztül.

A magyar tulipán jelképe tehát hazánk jövődő boldogságának is. Nem akarok ismerni olyan magyar embert, akinek erre törekedni nem volna szent kötelessége. A boldog feltámadás örömteljes szent ünnepén hazánk jövődő nagyságának a feltámadását is ünnepelehetjük, de csak úgy, ha lángoló hazaszeretettel, soha meg nem szünő munkával és kitartással győzelemre visszük a szerény tulipánt.

Huzják Lukács.

Karcolatok.

Polónyi és Rajk Aladár.

Vasárnap történt, hogy *Rajk* Aladár az orsz. függetlenségi pártkörben klabriászt játszott, amikor *Polónyi* Géza az új igazságügyminiszter mögé ült kibicelni. *Rajk* Aladár mesésen nyert, míg egyszer egy nagy partit elvesztett.

— Úgy kell, — mondta *Polónyi* — ha rám hallgatsz és a mak hetes helyett kijátszod a vörös alsót, megnyered a játékot.

Rajk Aladár mosollyal fogadta *Polónyi* kritikáját, mert az új igazságügyminiszter Európa legrosszabb klabriászistája, ezért — inkább a társaságnak, mint neki — ezt mondta:

— *Polónyi* most azt hiszi, hogy amióta igazságügyminiszter lett, hát klabriászozni is tud.

Polónyi ezen megjegyzésre tréfás gorombasággal felelt, mire a véletlenül jelen volt *Apponyi* Albert, viharos derűtséget keltve, *Polónyi*hoz fordulva ezt mondta:

— Te, az Aladárral ki ne kezdj; ő már egy igazságügyminisztert megbuktatott.

A Fejérváry kabinet lemondása.

A haladó-párti lapok azt irták, a mult héten, hogy *Fejérváry* báró volt miniszterelnök, mikor utoljára utazott Bécsbe, »hogy a béke létrehozásában közreműködjék,« magával vitte a kabinet összes tagjainak lemondását is. A dolog azonban nem így történt. *Fejérváry* mikor Bécsbe ment, nem remélte még, hogy a király végre is csak enged a *negyvennyolcból*, s azért nem is vitte magával a miniszterek lemondását, hanem ezzel a kategorikus sürgönnyel tudatta minisztertársaival, hogy — beföllegzett:

X. Y. miniszternek

Budapest.

Lemondásodat benyújtottam

Fejérváry.

HIREK.

Képviselő-jelölő értekezlet.

A bajai függetlenségi és 48-as párt végrehajtó bizottsága e hó 16-án délelőtt 11 órakor a *Bárány* szálló nagyszobájában **képviselő-jelölő értekezletet** tart, melyen előreláthatólag egyhangulag szeretett volt képviselőnk: dr. **Rajk** Aladárt fogják jelölni.

Kinevezés. *Latinovits* Pál vármegyei főispán *Mentényi* Sándor bajai szolgabíró tiszteleti *főszolgabíróvá* nevezte ki.

Eljegyzés. *Rauschenberger* Ferencz Baja városi tisztviselő mérnöke eljegyezte *Kollár* Margit urhölgyet özv. *Kollár* Ernőné úrnő leányát.

A Magyar Védőegyesület társadalmi szakosztálya vasárnap alakult meg. Elnökévé *Ruppert* Antalt, előjárójává *Gáspár* Jánost választották meg. Ugyanekkor tartotta meg, az egyesület *választmánya* is első értekezletét, mely alkalommal *Nadas* Sándor ügyvezető-igazgató számolt be igen lelkes szavakban a budapesti útjáról. A választmányi ülésen rokonszenvesen fogadák *Eckert* Ferenc részöntőnek amaz indítványát, hogy a sajtó révén propaganda fejtendő ki abban az irányban, hogy a már kissé tehetősebb iparos és kereskedő ne akarjon mindig *urat* nevelni a fiából, hanem végeztessen legalább négy középiskolát vele s aztán fogja a mesterségre. »Vegyünk — ugymond — a külföldtől példát. Ott még a milliomos gyáros fia is egy sorban dolgozik a legegyszerűbb munkással. Ha nálunk is megfogják becsülni a munkát s ha a munka nem lesz lenézett kenyérkereseti forrás, akkor bizton fogjuk a magyar ipar felvirágzását remélhetni. Addig azonban, amíg kötéllel kell fogni a tanulót s amíg csak olyat adnak inasnak aki az egyszerűgyeget s az ábc-vel hadilábon áll, alig remélhetünk eredményt az iparpártolási akciótól.«

Hát bizony ebben sok igazsága van Eckertnek, mert sajnálatos tény az, hogy X. irodabeli írások, akinek semmi képzettsége nincs, aki se ilyen, se olyan pályán nem boldogulva, felesapott írásoknak, vagyis »úrnak« s az ilyen — tisztelet a csekély kivételnek — azt várná meg, hogy az az előkelő iparos, vagy kereskedő őt köszöntse előbb, mert hát ő — úr. Pedig . . .

Eckert felszólalására Nádas igazgató reflektált, aki igen sok igazságot talált Eckert fejtegetéseiben; nézete szerint a magyar ipart biztos kereseti forrássá kell tenni, akkor majd inkább adják a szülők gyerekeiket az iparos-vagy kereskedői pályára, mint adják ma.

Érsekünk kitüntetése. Egyházmegyénk nagyevű főpásztora, Várossy Gyula kalocsai érsek a király részéről szép és méltó kitüntetésben részesült. Ő felsége, a király a titkos tanácsosi méltóságot adományozta a főpásztornak.

A Magyar Védőegyesület elnöksége a következő értesítést küldte hozzánk: »Van szerencsém a t. kereskedő urakkal közölni, hogy a készletben volt »Védő-táblák« már elfogytak. Ujabbakért már hetekkel ezelőtt felirtunk a központba, de minthogy a rohamos kereslet miatt a készlet ott is elfogyott, néhány napi türelmet kell kérnünk. Somogyi Emil, elnök.«

Halálozás. Spitzer József a helybeli izr. népiskola kiváló képzettségű tanítója, mint részvétellel értesültünk vasárnap rövid szenvedés után meghalt. Temetése kedden ment végbe nagy részvét mellett.

Tetőtűz. Nagypéntek délelőttjén kigyulladt a Homok-városrészben levő Vujovits János-féle ház tetőzete s teljesen leégett. A ház biztosítva volt.

A „József kir. herceg Szanatorium Egyesület“ bajai bizottsága Baján, 1906. évi április hó 16-án a Nemzeti Szálloda termeiben táncmulatságot és hangversenyt rendez. Belépő-jegy előre váltva 2 kor., este a pénztárnál 2 kor. 50 fill. Számozott karzati ülőhely 1 kor. 20 fill. Jegyek előre válthatók: dr. Makray László és Hübner József urak gyógyszer-táráiban és Fischer Béla ur üzletében. Kezdeté este 8 órakor. *Műsor.* 1. Jubel-Ouverture. Webertől. Előadják Reich Erzsike és Weidinger Irénke. 2. Fohász. Vegyeskar Kersch Ferencztől. A szerző vezetésével, előadják Dr. Beczassy Gyuláné, Buday Irén, Drescher Ida, Fogt Mariska, Dr. Hetényi Pálné, Hegedűs Jolán, Dr. Koller Imréné, Kollár Ilonka, Kresz Erzsé, Laforsch Mariska, Marzell Andorné, Szaday Margit, Veress Ilona, Vojnits Mariska, Devich Irén, Gebhardt Dezső, Grünvald István, Horváth Dezső, Pócza József, Wagner Antal és Wagner Sándor. 3. Czinka Panna, melodráma. Szerzette Alföldy László, szövegét írta Farkas Imre. Előadja Bruck Aurél, zongorán kíséri Schlieszer Margit. 4. Gaál I. Rhapsodia. Előadja Somkuti Sándorné. 5. Az első pongyola. Monológ. Előadja Szaday Macza. 6. Rákóczi-induló. Liszt Ferencztől, két zongorán, nyolc kézre. Előadják Somkuti Sándorné, Fogt Matild, Kresz Erzsé és Szaday Blanka.

Vasutiak előléptetése. Vasárnap tették közzé az államvasutaknál szokásos tavaszi előléptetéseket és kinevezéseket. A szabadkai

hivatalnokok közül a következők léptek elő: Payer József forgalmi főnök I-ső osztályu főellenőrré, Pitrolffy Béla állomásfőnök I-ső osztályu ellenőrré, Torzs Gyula hivatalnok, Székács Mór hivatalnok és Joó Zsigmond hivatalnok ellenőrré, Erdélyi Samu mérnök főmérnökké lépett elő. A bácstopolyai állomás főnöke Ötvös József ellenőrré lépett elő.

Állandó műkedvelői kiállítás. Főuri körökben mozgalom indult meg egy jótékony-célú állandó amateur kiállítás létesítése céljából. Az alkalomszerű rövidtartamu kiállítások által eddig elért eredmények igazolják a tervezett állandó kiállításnak a létjogosultságát. A kiállításon részt vehet a legszerényebb munkával is minden műkedvelő, annak tagja lehet minden magyar honpolgár. E kiállítások nemcsak serkentik a műkedvelők ambícióját, hanem cselekedetre is készítetik, miáltal azok fokozatos fejlődése sem maradhat el. A szervező-bizottság felhívja mindazon műkedvelőket, akik a kréta, szén és tusrajz, az aquarell, olaj, porcellan és üveg festészet, a szobrászat, a faégetési munkák, nemkülönben a kézi ügyességre valló egyéb munkák egyikével foglalkoznak, jelentsék be címüket *Hohlfeld Lajos* földbirtokos, mint a szervező-bizottság elnökénél Budapest, Vas-utca 15/a szám, aki a tervezett kiállítás iránt érdeklődőknek prospektust szívesen küld.

Az Orsz. Gyermekvédő Liga gyermeknapja. Az Orsz. Gyermekvédő Liga f. é. május hó 25-én tartja meg az első gyermeknapot, amelynek tiszta jövedelme a gyermekvédő-alap gyarapítására fog szolgálni. E gyermeknapon az ország minden nagyobb városában és községében ünnepségek és előadások lesznek. Ezenkívül a liga taggyűjtő könyvecskéket is bocsát ki. A liga központi irodája Budapest Izabella-utca 39. sz. alatt van, s ide kell fordulni taggyűjtő könyvecskéért.

Iparpártoló kongresszus Szegeden. A szegedi magyar iparpártoló szövetség nagyobb szabásu hazafias munkára vállalkozott. A nyár folyamán, augusztus hó 25-ik és 26-ik napjára összehívja Szeged városába mindazon egyesületeket és magánosokat, kik a hazai közgazdasági viszonyok javításán fáradoznak. A kongresszus végrehajtó bizottságának legutóbb megtartott ülésén megválasztották diszelnökököt: Gróf Batthány Lajost, Beniczky Lajost, Sztéryni Józsefet és dr. Lázár Györgyöt, diszelnöknöket: Gróf Almássy Dénesnét, gróf Andrássy Tivadarnét, özv. Batthány Lajosnét és báró Gerliczy Ferencznét. A végrehajtó bizottság kiküldötte kebeléből László Gyula kir. tanácsost, Dobieczky József nyug. ezredest és Csongor György tagokat, hogy a megválasztott diszelnököknél tisztelegjenek. A kongresszus alkalmával megvitandó kérdések tárgyában úgy intézkedtek, hogy kikérik a résztvevő egyesületek véleményét. Abban az esetben, ha a diszállásokra megválasztottak elfogadták a tisztséget, a szegedi szövetség rögtön szétküldi a meghívókat. A kongresszus nagyszabásu ünnepségekkel és helyi kiállítással lesz összekötve.

A birtokforgalom reformja. Hazánkban, ahol a földbirtokforgalom kivált a legutóbbi években tudvalevőleg igen nagy mérveket öltött, ezen forgalom teljes szervezetlensége gazdáinknak nagy kárára volt. Hézagpótló

ujtás tehát, hogy a *Magyar telepitő és parcellázó bank igazgatósága* legújában külön *birtokközvetítő osztály* felállítását határozta el, amely már meg is indította közhasznu tevékenységét. A banknak ezen új intézményét gazdaságunk bizonyára nagy örömmel fogja felkarolni, mert mindazok számára, akik birtokot venni vagy eladni óhajtanak, megbesülhetlen előny az, ha ezen fontos lépésük-nél egy nagy bank közreműködését vehetik igénybe. Nemcsak azért, mert a bank ezen birtokközvetítő osztályába bizonyára a birtokkereslet és — kínálat összes számai össze fognak futni és így ott a birtokeladó alkalmas vevőt, a venni akaró pedig alkalmas birtokot legkönnyebben fog találni, de azért is, mert a bank előkelő pozíciója eleve is biztosítja a legméltányosabb elbánást és a legjutányosabb kiszolgálást. E mellett pedig a bank saját nagy tőkéjénél és előkelő összeköttetéseinél fogva sok oly adásvételt fog finanszírozási műveletek (kölcson-konverziók, másodhelyü hitelek engedélyezése, teherrendezés, vételárhátralék leszámítolása) útján lehetővé tenni, amelyek egyébként pénzügyi akadályok folytán nem lennének lebonyolíthatók. — Önként értetődik, hogy a bank birtokközvetítő osztálya (Budapest, V. Nádor-utca 9.) akár írásbeli, akár szóbeli megkeresésre készségesen nyújt bármely kérdésben kimerítő tájékoztatást.

Orvosi körökben már rég ismert tény, hogy a **Ferencz József keserűvíz** valamennyi hasonló vizet, tartós hashajtó hatása és emulitásra méltó kellemes ízénél fogva, már kis adagban is tetemesen felülmulja. Kérjünk határozottan »Ferencz József« keserűvizet.

Szerkesztői üzenetek.

F. Andor, Helyben. Egyik-másik bevált. Legközelebb sorát ejtjük.

Dr. B. Mór Báltaszék. Köszönet! Miért van most oly ritkán szerencsénk? Üdv!

CSEPLÉSI ÉS GAZDASÁGI CÉLOKRA

LEGJOBBAN BEVÁLT

BENZIN MOTOROK

Ipari és malomhajtásra

legolcsóbb üzemi

Szivógázmotorok

legelőnyösebben kaphatók:

Beck és Gergely

motor- és gépgyárában

Budapest, V., Váci-ut 12.

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ

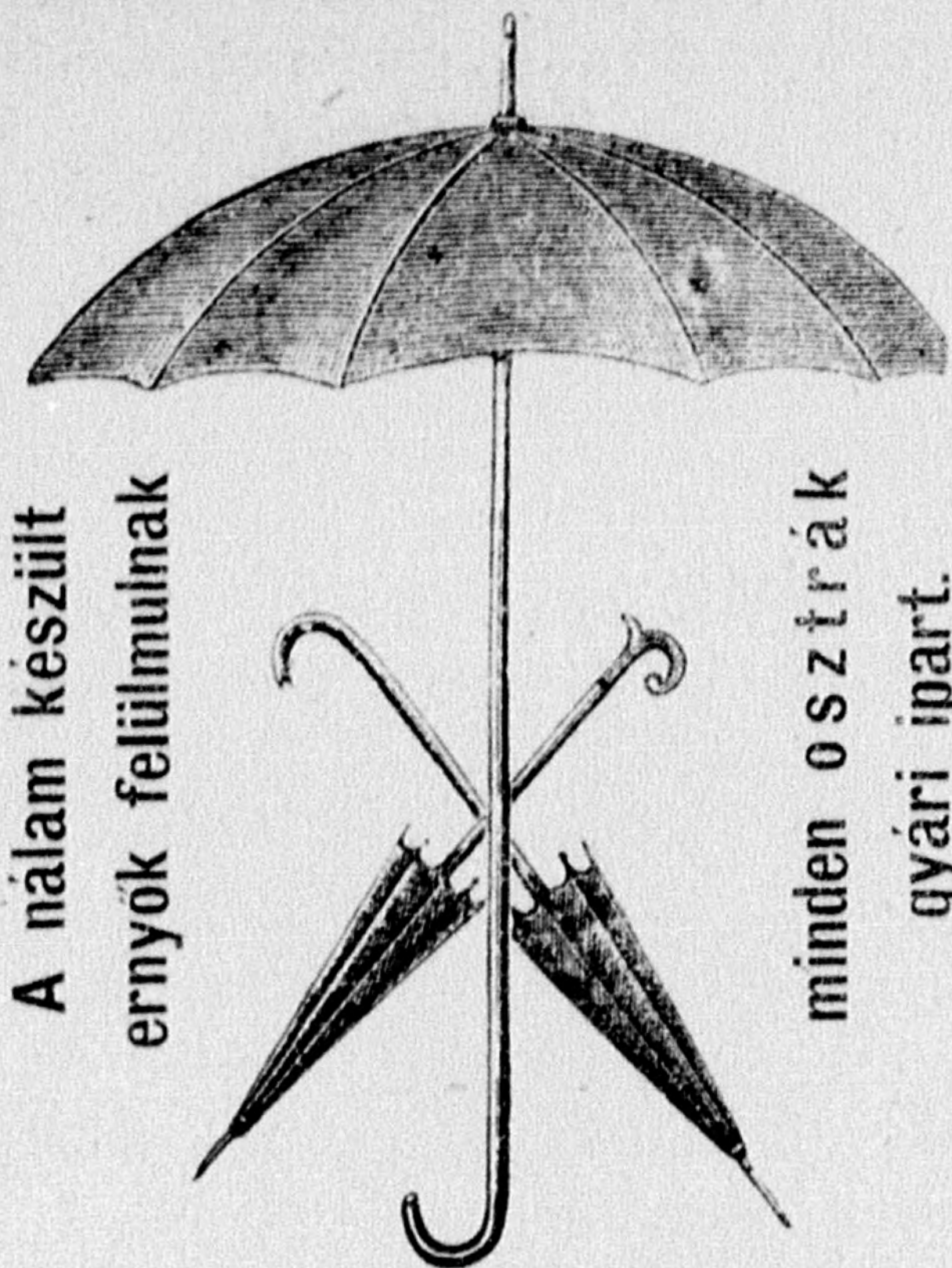
az egyedül elismert kellemes ízű természetes hashajtószer.

Pártoljuk a hazai, de első sorban a helybeli ipart!

ELSŐ BAJAI ERNYŐ-GYÁR.

Ne vegyünk más ernyőt mint helybeli készítményt.

A nálam készült
ernyők felülmúlnak

minden osztrák
gyári ipart.

T. cz.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a közeledő nyári időnyre legujab divatu, egyszerű és díszes kiállításu

nap- és esőernyők

úgyszintén gyönyörű

tulipán-ernyők

a legszebb kivitelben és legjobb minőségben, dús választékban készültek raktáromra.

Különös súlyt fektettem arra, hogy az idei divatnak minden színváltozatában valamint *Lyoni csipke-ernyőkben* is bármely izlésnek megfelelően, egyszerűtől a legdíszesebb kivitelig, *versenyképes gyári árakban* a n. é. közönségnek szolgálatára lehessenek.

Csipke áthuzatok külön is kaphatók.

Bármely ernyőt rendelésre *24 óra alatt* és minden e szakmába vágó *átalakításokat, javításokat* a *legolcsóbb árban* készítek.

Amidőn ezen hirdetésemre a n. é. közönség szives figyelmét felhívom, hivatkozom több évtizedes, pontos és lelkiismeretes kiszolgálásomra. Kérve, hogy eddigi jóakarattú szives bizalmát részemre a jövőben fenntartani sziveskedjék.

Kiváló tisztelettel

STEINER R.
ernyő-gyáros.

A nálam vásárolt ernyőt 1 évig ingyen javítom.

A legszebb kiállításu magyar ernyők csak Steiner-nél kaphatók.

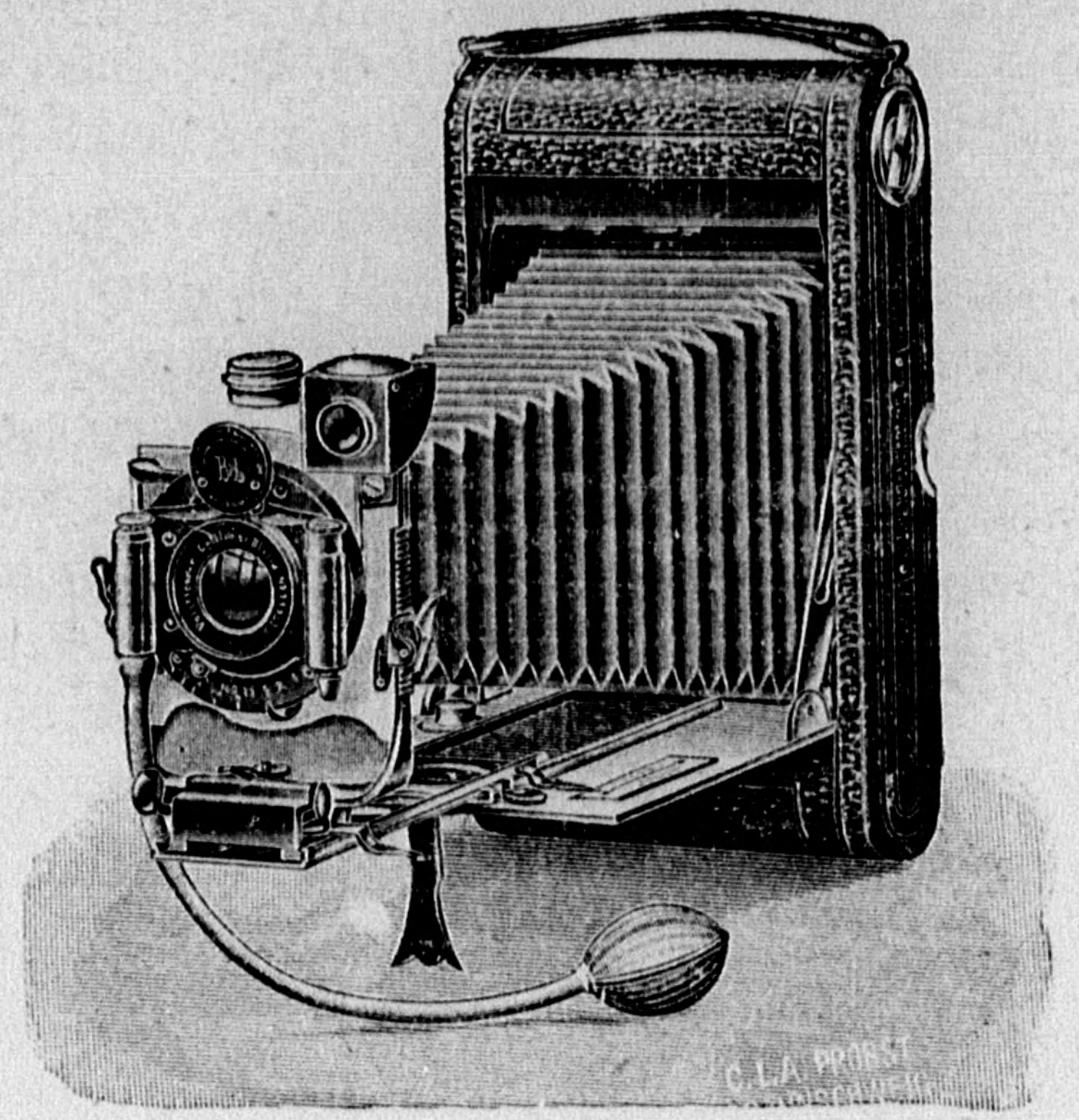
Vályog féláron.

Csakis előjegyzés alapján fogadok el rendeléseket.

Egyszersmind értesitem a t. közönséget, hogy a városi téglatelep nem adhat el vályogot, minthogy a vályogkiváltási jogot én bírom

SALLÓ KÁROLY.

Amatőrök figyelmébe!

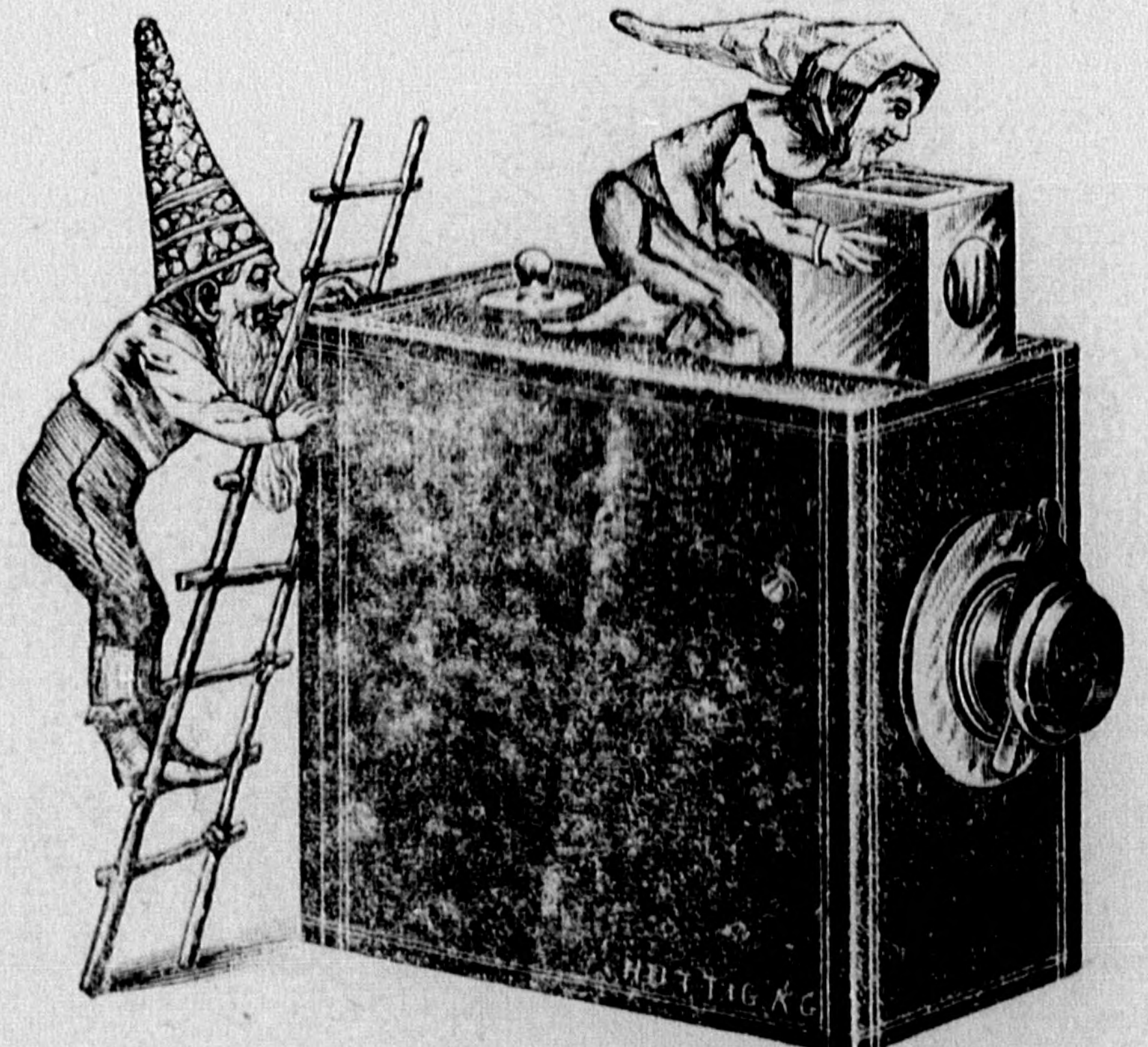

A tavasz meghozta az amatőr fényképezés szezonját. Ebből az alkalomból tisztelettel közlöm, hogy úgy fényképező gépekből, mint minden néven nevezendő, a fényképezéshez szükséges kellekekből igen nagy raktárt tartok. Teljesen fölöslegessé vált, hogy a t. amatőrök ebbeli szükségleteiket Budapestről avagy Bécsből szerezzék be, mert nálam mindent ugyanazért az árért kap meg, mint azt Budapesten, vagy Bécsben fizetné. Fényképező gépekből a következő neves nyártmányokat tartom állandóan raktáron: Kodaktól a híres Cardridge 3. és 4. számú modellt, a kedvelt Zseb-kodakok 0-ás és 2-es számát, továbbá Brownie és Plico-kodakokat. Ezeken kívül az igen olcsó Merkúr-gépeket 6/9 és 9/12-es nagyságban, Lloyd-kamerát filmre és lemezre, Wünsche kiváló Afpi kameráját, továbbá az igen kedvelt Primus-kamerák több modelljét, a nagyszerű amerikai Pocket Premo, a világhírű Goldmann-féle redőny-záras kamerákat stb. Hungária előhívóm és Hungaria aranyfürdőm vetekedik a legjobb gyártmányokkal. Fényképező lemezekből a következő fajtákat tartom raktáron: a világhírű Imperial lemezeket 6/9-es nagyságtól 30/40 cm. nagyságig szakfényképészek és gyakorlottabb amatőrök részére; a szintén világhírű Lumière-féle lemezeket, melyek páratlan érzékenységüknél fogva pillanatfölvételekre igen alkalmasak, továbbá az olcsó árak mellett is kiváló Rochester-féle lemezeket.

Raktáron tartok továbbá fényképezéshez való állványokat (stativ), vegyszereket, fényérzékeny Celloidin, Szólió brómezüst papirosokat, és levelező lapokat, a kész képek drasztásához való kartonokat egyszóval minden néven nevezendő, a fotografálás keretébe vágó kellekeket.

ifj. Wagner Antal

könyv- és papirkereskedése, BAJÁN.

LEGFINOMABB

== MAGYAR ==

GYÁRTMÁNYU

LEVÉLPAPIROSOK:

„RÁKÓCZI“

„ADRIA“

„EMKE“

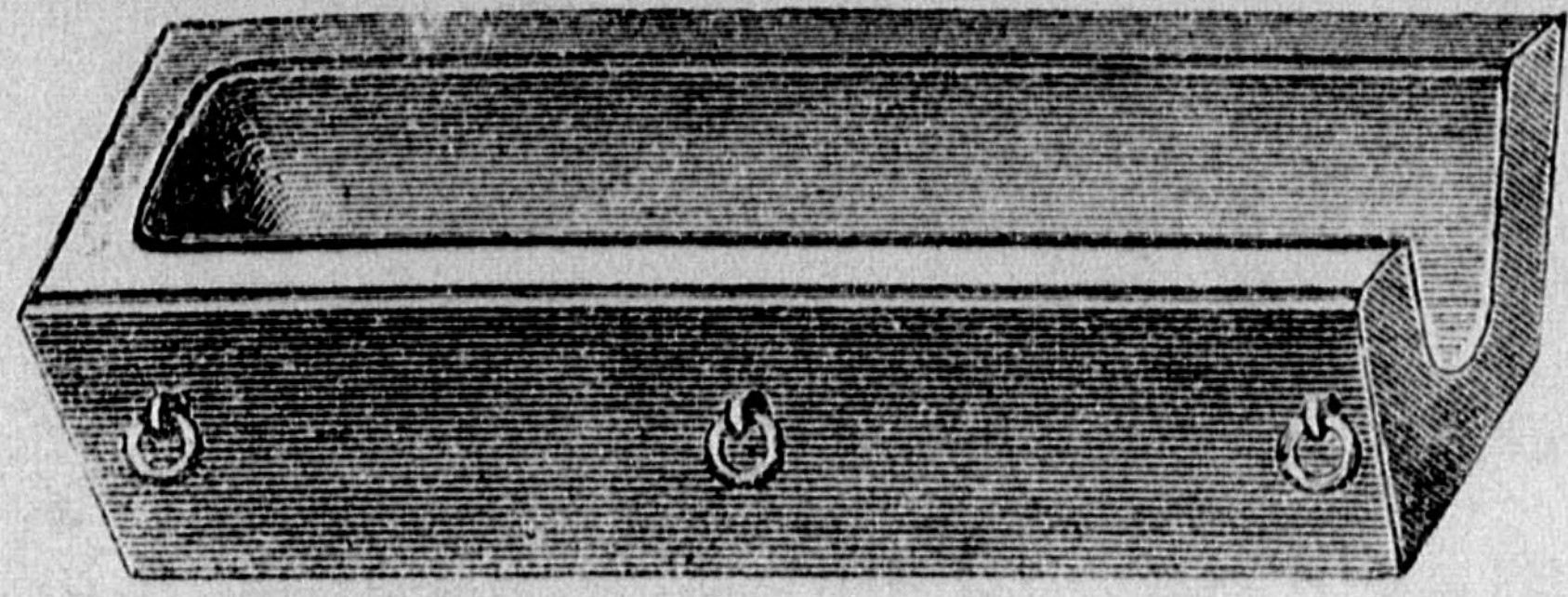
KAPHATÓ:

IFJ. WAGNER ANTAL könyv- és papirkereskedésében

BAJÁN.

ÖZVEGY SPITZER SIMONNÉ ÉS TÁRSA.

Drótbetétes cementcsővek minden méretben.

Egyszerű és diszes cement- és márvány mozaiklapok.
Lépcsők. Kémény-, oszlop- és kut-fedelek.

Medencék, jászolok, vályuk minden méretben legjobb kivitelben, legolcsóbb áron.

A világ legjobb IRÓGÉPEI

az amerikai SMITH—PREMIER-féle, automatikus betűtisztító készülékkel és legújabb háromszínű (viola, piros és fekete) festékszalaggal ellátott, tiszta acélból készült írógépek.

Ezen gépek egyedüli elárúsítója Baja város és környékére

IFJ. WAGNER ANTAL

könyvkereskedő, ki készséggel bocsájtja gépeit 2—3 heti próbaidőre az érdeklődők rendelkezésére.

Minden szoba disze!

a törvényesen védett

== „MERKUR“ ==
ezüst kályha fény, 1 doboz ára 60 fillér.

„Vénusz“ aranyozó
képrámák, gipsz figurák, lámpák stb. részére.

Padló fénymazak

Kitűnő minőségű

Borostyán-lak három színben }
Linoleum, Páncél-lovag véd- }
jegyű, három színben } **Olcsó árak!**

HÁZI GAZDÁK FIGYELMÉBE:
Saját gyártmányu *olajfesték* minden színárnyalatban, *Firnis, Lakkok, Kátrány Carbolineum, Corolineum*, (fatelítő sárga) *Gips, Román és Portland cement.*

Hölgyek figyelmébe! szalmakalap lakkok minden színben.

Wagenblatt és Henerári
fűszer és festékkereskedők.

Oberndorffi répamag.
100 kg. leszállított ára 48 kor.

Gróf Teleki Arvéd uradalmában
posta: KONCZA.

Magyar bikák, tenyésztőjások,
Vetőmagtengeri.

TULIPÁN

LEVELEZŐLAPOK

KAPHA FÓK

IFJ. WAGNER
ANTALNÁL

Feltűnő ujdonság!

DELICE

— Minden hirdetés felesleges. —
A dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

Legjobb valódi francia szivarkapapír és szivarkahüvely kapható az ország minden különlegességi árudájában.

MIT IGYUNK ? Igyunk mohai
Igyunk mohai
Igyunk mohai
Igyunk mohai

A mohai Ágnes-forrás, mint természetes szénsavdús ásványvíz, föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dús szénsavtartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógysóknál fogva kitűnő szere a legkülönfélébb gyomor-, légső- és húgyszervi betegségeknek, 26 év óta bebizonyosodott, hogy még ragályos betegségektől is, mint typhus, cholera, megkíméltettek azok, a kik közönséges ivóvíz helyett a bakteriummentes mohai Ágnes-vízzel éltek. Legjelesebb orvosi szaktekintélyek által ajánlva. Számos elismerő nyilatkozat a forrás ismertető füzetében olvasható. Háztartások számára másfél literesnél valamivel nagyobb üvegekben minden kétes értékű mesterségesen szénsavval telített víznél, sőt a szódavíznél is olcsóbb; hogy az Ágnes-forrás vizét a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse, nagyobb vidéki városokban lerakatok szerveztettek, ugyanott a forrás leírásának ismertető füzete ingyen kapható. A forrás kezelőség. Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben.

ÁGNES-

forrást, ha gyomor-, bél- és légsőhuruttól szabadulni akarunk.
forrást, ha a vesebajt gyógyítani akarjuk.
forrást, ha étvágyhiány és emésztési zavarok állanak be.
forrást, ha májbajoktól és sárgaságtól szabadulni akarunk.

Kedvelt borvíz!

Főraktár: DRESCHER GYULA úrnál BAJÁN.

Irodai gyakornok

azonnali belépésre kerestetik,
cim a kiadóban.

Árpád-utca 26. szám alatt egy
intelligens fiatal ember

teljes ellátást

nyerhet.

A bajai határban egy-egy hold területű

SZŐLŐ

beültetésére alkalmas föld eladó. Bővebb
értesítés nyerhető Határ-utca 4. sz. alatt.

Szőlővessző!

A világhírű

Delawáre

adja a legjobb bort!

Óltani és permetezni nem kell!

A szőlészet kincse.

A philoxerának ellen áll!

Leírását és árjegyzékét ingyen küldünk
bármiknek.

Szőlőoltványok mérsékelt áron kaphatók!

Nagymennyiségű sima és gyökeres Delawáre
vessző eladás.

Cím: Szigyártó és Takáts

szőlőtelep tulajdonosok.

Telep: Alsó-Segesd.

Központi iroda: Felső-Segesd. Somogy m.

Halász Béla utóda cég

ajánlja dúsán felszerelt raktárát
mindennemű különlegességekben

nemez és selyem kalapokban,

selyem és szövet sapkákban.

Egyedüli elárusítója a követ-
kező legelőkelőbb kalap
gyárosoknak:

Quentzer Testvérek

cs. és k. kamarai szállítók,

Ita I. Henrich,

Pless Vilmos,

Pelikan és Gyukits

cs. és kir. udvari kalap-gyárosok,

valamint a világhírű

Albertini E. cégnek.

Török a szerencse kovácsa!

Fölülmulhatatlan az a szerencse, mely bankházunknak kedvez. Rövid
idő alatt 25 millió koronánál több nyereményt
fizettünk ki nagyrebecsült vevőinknek; ezek között a **két legnagyobb** nyere-
ményt, és pedig:

kétszer a nagy jutalmat, a **600.000** koronás főnyereményt,

a legnagyobb **400.000** koronás főnyereményt,

továbbá 5 à 100.000, 3 à 90.000, 2 à 80.000, 3 à 70.000, 3 à 60.000, több
50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 20.000, 15.000 és ezeken kívül számtalan
10.000, 5.000, 3.000, 2.000, 1.000, 500 koronás és egyéb nagy nyereményt.

Ennélfogva ajánljuk, hogy a legközelebb kezdődő, a világ legesélydusabb
osztálysorsjátékában vegyen részt és rendeljen nálunk egy szerencsesorsjegyet.

A most kezdődő 18-ik új magyar osztálysorsjátékban

125.000 sorsjegyre 62500 pénznyeremény

jut és összesen **16 millió 457.000 korona** hatalmas összeget sorsolnak ki.

Rendelje meg a neve mellett

álló szerencseszámot!

Sok pénz széppé varázsolja az életet! Talán meglepi a
ferj a feleségét vagy az asszony az urát a neve mel-
lett álló sorsjegy megvétele által egy főnyeremény-
nyel. A véletlen nagy szerepet játszik az életben és
könnyen meglehet, hogy éppen egy szerencsés véletlen
folytán a neve mellett álló számmal találkozott, melyre egy
nagy nyeremény jut.

Adam, Adel	4910	Dezso, Erzsébet	6411	Ivan, Jolán	12305	Ottó, Melánia	20441
Adolár, Agnes	6314	Ede, Eszter	9868	Jakab, Józsa	20284	Ödön, Narciszl	20989
Adolf, Aroia	9007	Elek, Etel	19821	János, Judit	20988	Pál, Neuzti	24286
Agoston, Amália	19162	Elemér, Flóra	20580	Jenő, Juliska	24208	Péter, Olga	24277
Aladár, Anca	20445	Emil, Franciska	22032	József, Karolin	24265	Pista, Paula	28876
Albert, A. Atolia	21619	Endre, Frida	24252	Kálmán, Katinka	28874	Richard, Pelagie	32715
Alred, Apollonia	24245	Ernö, Genoveva	24863	Károly, Katalin	29634	Róbert, Petronella	35640
Akos, Aranka	24285	Ferenc, Gertrud	29633	Kornél, Klára	35318	Rudolf, Piroska	37411
Ambros, Bertha	28881	Friyes, Gabr. ella	34933	Kristóf, Klotild	36825	Salamon, Regina	38164
Andras, Bianka	34352	Fülöp, Giz. illa	36779	Lajos, Kornelia	38138	Samu, Rózsika	38238
Antal, Borbala	36151	Gábor, Hedvig	38118	Laszlo, Krisztina	38226	Sándor, Rozália	41921
Arnold, Boriska	37424	Gáspár, Helena	38173	Leo, Kunigunda	41919	Simon, Sári	83891
Arpad, Betti	38169	Gergely, Henriett	41795	Lipót, Laura	64204	Tamás, Sarolta	84769
Arthur, Bela	41794	Géza, Hermina	51398	Lorinc, Lenke	84738	Tibor, Szerena	86049
Aurel, Brigitta	41938	Gusztáv, Hilda	84702	Manó, Leonia	86014	Tihamér, Theodora	92773
Attia, Cecilia	84309	György, Ibolyka	84780	Markus, Lidia	90370	Tivadar, Teréz	123508
Balazs, Cornelia	84738	Gyula, Iduska	89219	Márton, Lina	101939	Tóbiás, Terus	123504
Balint, Dóra	86065	Henrik, Ilona	101914	Mátyás, Ludmilla	123502	Vendel, Valéria	123508
Barnabas, Dorottya	101404	Hermann, Ilma	123501	Mihály, Lujza	123507	Viktor, Veronika	123516
Béla, Cecilia	106999	Hugó, Ika	123506	Miklós, Magdolna	123519	Vilmos, Viktória	123520
Benedek, Eufemia	123505	Ignác, Irén	123546	Miksa, Malvin	123514	Vince, Vilma	123518
Bernát, Emma	123509	Illés, Irma	123510	Mór, Margit	123515	Zoltán, Zsófia	123521
Daniel, Ernesztin	123513	Imre, Izabella	123511	Nándor, Mária	5488	Zsigmond, Zuzsanna	123522
Dávid, Évi	123517	István, Janka	3512	Orbán, Mártha	8826		
Denes, Evelin	5637	Izidor, Johanna	8602	Oszkár, Matild	12314		

Legnagyobb nyeremény esetleg 1.000.000 korona;

továbbá 1 jutalom 600 000, 1 nyeremény 400 000, 1 à 200.000, 2 à 100.000,
2 à 90.000, 2 à 80.000, 2 à 70 000, 2 à 60 000, 1 à 50 000, 3 à 40.000
3 à 30 000, 6 à 25 000, 9 à 20.000, 13 à 15.000, 44 à 10 000 korona és még
sok egyéb nyeremény.

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

$\frac{1}{8}$ eredeti sorsjegy frt — 75. vagy kor. 1.50; $\frac{1}{4}$ eredeti sorsjegy frt 1.50 vagy kor. 3. —

$\frac{1}{2}$ " " " 3. — " " 6. — ; $\frac{1}{1}$ " " " 6. — " " 12. —

A sorsjegyet utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük. Hivatalos
tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk azonnal, de legkésőbb

f. é. április hó 22-ig

hozzánk bizalommal beküldeni, miután fenti szerencseszámok gyorsan elfogynak.

TÖRÖK A. ÉS TSA

Sürgőnyezim:

Törökék, Budapest.

BANKHÁZA, BUDAPESTEN.

Sürgőnyezim:

Törökék, Budapest.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főáruházunk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: **Teréz-körut 46/a.**

I fiók: **Váci-körut 4/a.** II fiók: **Muzeum-körut 11/a.**

Nyomatott Nánay Lajosnál Baján.